

Бугайчук О. В. – здобувач освіти
групи ПД-2Адв спеціальності 035
«Філологія» ВНУ імені Лесі Українки

Науковий керівник: **Зубач О. А.** –
канд. філол. наук, доцент кафедри
німецької філології ВНУ імені Лесі
Українки

ЛАТИНСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В НІМЕЦЬКІЙ ВІЙСЬКОВІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Постановка проблеми

Актуальність дослідження латинських запозичень у німецькій військовій термінології зумовлена їхньою значною роллю в становленні та розвитку спеціалізованого лексикону, який використовується в армії. Латинські терміни стали невід'ємною частиною військової мови, формуючи основу для точного та ефективного спілкування у військовій сфері. Проблема полягає у вивченні історії латинських запозичень у німецькій військовій термінології, аналізі їх впливу на структуру та зміст сучасного військового лексикону.

Мета дослідження

Мета дослідження полягає у вивченні впливу латинських запозичень на розвиток німецької військової термінології, аналізі їх ролі у формуванні спеціалізованого лексикону та визначенні значення цих термінів для сучасної комунікації в армії.

Результати дослідження

Іншомовний вплив є феноменом, який має місце у всіх культурних мовах: не існує жодної мови в світі, у якій не було б запозичень [1, 89]. Латинські запозичення в німецькій військовій термінології мають давню та глибоку історію, що сягає часів Римської імперії. Латина була мовою науки, медицини, права та військової справи в Європі протягом багатьох століть, і багато латинських термінів залишилися у військовій сфері надовго, навіть після падіння Римської імперії [3, 137-141].

Основними аспектами латинських запозичень у німецькій військовій термінології можна виділити наступні: 1. Структура армії та її одиниці - багато латинських термінів, що використовуються для опису структурних одиниць армії, збереглися в сучасній німецькій мові: Legion (нім. *Legion*) — лат. *legio* означало основну одиницю римської армії. Це слово стало основою для багатьох сучасних термінів, включаючи нім. *Legion* [2]; Cohorte (нім. *Kohorte*) — лат. *cohors* означає "когорта", що є підрозділом легіону в римській армії; Centurio (нім. *Zenturio*) — лат. *centurio* позначає офіцера, який командував сотнею в римській армії. У німецькому використанні цей термін зберігся для позначення командирів або офіцерів [2]; 2. Вищі військові звання - римляни мали складну систему військових звань, багато з яких залишилися в німецькій мові: Imperator (нім. *Imperator*) — латинське слово, що означало головнокомандуючого або імператора [2]; Praefectus (нім. *Präfekt*) — латинське слово *praefectus* означало начальника або керівника. В німецькій армії *Präfekt* використовувалося для позначення офіцерів, зокрема в контексті поліцейських структур або вищих командних посад [2]; 3. Термінологія стратегій і тактик: Strategia (нім. *Strategie*) — лат. *strategia*, що в свою чергу походить від грецького *στρατηγία* (*strategia*), означає стратегічне управління військами [2]; Tactica (нім. *Taktik*) — лат. *tactica* походить від грецького *τάξις* (*taxis*), що означає порядок або розташування військ. У німецькій мові *Taktik* позначає методи і принципи ведення бою; 4. Оборонні споруди та технічне обладнання - латинські терміни також широко використовувалися для позначення оборонних споруд і технічного обладнання: Fortis (нім. *Fort*) — лат. *fortis* означає "сильний" (нім. *fest, stark*), і воно стало основою для терміна *fort* (фортеця), що позначає зміцнення або укріплення, яке використовувалося для оборони [2]; Murus (нім. *Mauer*) — лат. *murus* означало стіну або укріплення, згодом це слово стало основою для нім. *Mauer* [2]; 5. Форми і техніка ведення

бою - латинські терміни на позначення способів ведення бою або збройне забезпечення: *Gladius* (нім. *Gladius*) — латинське слово для римського меча, яке стало основою для позначення короткого меча в багатьох європейських мовах; *Arma* (нім. *Waffe*) — латинське *arma* означає зброю в загальному сенсі, що також стало основою для німецького слова *Waffe* (зброя) [2]; 6. Тактики та організація бою: *Acies* (нім. *Schlachtordnung*) — лат. *acies* позначало військовий порядок, в якому розташовувалися війська для бою [2]. Це стало основою для терміну, який описує тактичний порядок у битвах; *Vexillum* (нім. *Vexillum*) — лат. *vexillum* означало військовий прапор або стандарт, який використовувався для позначення різних частин армії [2]; 7. Військова служба та обов'язки: *Militia* (нім. *Militär*) — лат. *militia* означало службу в армії, військові обов'язки [2], що в свою чергу дало термін для позначення армії в багатьох мовах, включаючи німецьку.

Висновки

Латинські військові терміни в німецькій мові є спадщиною римської військової культури і відображають вплив Римської імперії на європейські армії. Багато з цих термінів залишилися в сучасному використанні, ставши частиною міжнародної військової мови.

Список використаних джерел

1. Кійко С.В. Запозичення з латини в сучасній німецькій мові. Вісник Житомирського державного ун-ту імені Івана Франка: науковий журнал. Житомир : ЖДУ, 2009. Вип. 45. С. 89–94.
2. Duden Online. Wörterbuch der deutschen Sprache. URL: <https://www.duden.de/woerterbuch>
3. Nubling D., Damel A., Duke J., Szczepaniak R. Historische Sprachwissenschaft des Deutschen. Eine Einführung in die Prinzipien des Sprachwandels. – 2. Aufl. – Tübingen: Gunter Narr Verlag, 2008. – 300 S.